

พัฒนาพันธุ์ลำไยระยะที่ 2 (ปี 2559-2564)

นายทวีศักดิ์ แสงอุดม^{1/}
วารจกณา มากกำไร^{1/}

นายไวย อินตะแก้ว^{2/}
สมโภชน์ น้อยจินดา^{4/}

นายอนันต์ ปัญญาเพิ่ม^{3/}

บทคัดย่อ

รวบรวม จำแนก ประเมินคุณค่า และพัฒนาพันธุ์ลำไย ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย จ. เชียงราย (ศวส. เชียงราย) และศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ (ศกล. เชียงใหม่) ระหว่างปี 2559-2564 ซึ่งที่ ศวส. เชียงรายมี 59 พันธุ์/สายพันธุ์ ในพื้นที่ 8 ไร่ และ ศกล.เชียงใหม่มี 27 พันธุ์/สายพันธุ์ ในพื้นที่ 3 ไร่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม จำแนก และพัฒนาพันธุ์ลำไยให้มีคุณภาพดี ออกดอกติดผลเร็วหรือนอกฤดูและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกรหรือผู้บริโภค พบว่า ลำไยที่รวบรวมพันธุ์ไว้มีลักษณะใบ ดอก ผล เนื้อ และเมล็ดที่แตกต่างกัน ลักษณะสำคัญที่สามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการจำแนกพันธุ์ได้คือ รูปร่าง ใบ รูปร่างผล สีเนื้อ และช่วงการออกดอกติดผล ลำไยที่มีเมล็ดลีบหรือเมล็ดไม่พัฒนาได้แก่ พันธุ์ไร่เมล็ด และลำไยพันธุ์เปี้ยวเขียวลำพูนอ่อนแอดต่อการเข้าทำลายของไรสีขา ได้ทำฐานข้อมูลพันธุ์กรรมลำไยจนครบทุกลักษณะเพิ่มเติมจากโครงการพัฒนาพันธุ์ลำไยระยะแรกอีก 20 พันธุ์/สายพันธุ์ พันธุ์ลำไยที่มีสารต้านอนุมูลอิสระมากที่สุดคือ ลำไยเถา และพิมพ์เป็นเอกสารวิชาการพันธุ์ลำไยครั้งที่ 8 รวมทั้งสิ้น 52 พันธุ์/สายพันธุ์ ปี 2559-2564 ลูกผสมลำไยที่ได้จากโครงการพัฒนาพันธุ์ลำไยระยะที่ 1 จำนวน 72 ลูกผสม เสียบบยอดบนลำไยพันธุ์ดอที่ออกดอกร้อยละ 81.9 และติดผลเพื่อคัดเลือกเบื้องต้นได้ร้อยละ 77.8 ของลำไยลูกผสมทั้งหมด

ลูกผสมที่ผ่านเกณฑ์คัดเลือกจำแนกเป็นลำไยลูกผสมคุณภาพดี 11 ลูกผสม เมล็ดเล็กหรือลีบ 8 ลูกผสม และเนื้อสีเหลือง 4 ลูกผสม พบลูกผสมที่ออกดอกติดผลนอกฤดูในกลุ่มคุณภาพดี เช่น เพชรระยะลา×เปี้ยว กลุ่มเมล็ดเล็กหรือลีบ เช่น ลูกผสมเพชรสาคร×เปี้ยวเขียว และในกลุ่มเนื้อสีเหลืองออกดอกได้มากกว่า 1 ครั้ง เช่น นราภิรมย์×นครพนม การทดสอบพันธุ์ลำไยลูกผสมเพื่อการเสนอรับรองพันธุ์หรือพันธุ์แนะนำจะได้ดำเนินการวิจัยต่อไป

^{1/}สถาบันวิจัยพืชสวน

^{2/}ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย

^{3/}ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่

^{4/}มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ